

I. Materiał do zapoznania się i przemyślenia:

Temat: Znaczenie Biblii w literaturze i kulturze europejskiej:

Biblia jest fundamentem nowożytnej kultury europejskiej. Obecność tradycji biblijnej to jeden ze znaków wspólnoty naszego świata. Wszystkie narody, które znalazły się w polu oddziaływania chrześcijaństwa, musiały ustosunkować się do treści zawartych w Starym i Nowym Testamencie. Proces przyswajania i polemika z tradycją biblijną określają w dużym stopniu dzieje kultur i literatów poszczególnych narodów.

Notatka do zeszytu:

Biblia miała i ma ogromny wpływ na ludzi, którzy się z nią zetknęli. W ciągu prawie 3000 lat jej istnienia oddziaływała na kulturę i to na kilku płaszczyznach:

RELIGIJNEJ:

- Stanowi *sacrum* dla wyznawców dwóch religii: chrześcijaństwa i judaizmu.
- Jest autorytetem religijnym.
- Ujawnia liczne boże tajemnice.
- Kształtuje i umacnia ludzką wiarę w Boga, który jest początkiem i końcem wszystkiego.
- Udowadnia, że tam gdzie nie sięga ludzki rozum, wiara czyni cuda.
- Dla Boga nie ma rzeczy niemożliwych, przedstawia go jako Stwórcę i uosobienie miłości i sprawiedliwości.
- Mówi o obecności Boga na ziemi i o jego działaniu.

MORALNEJ:

- To źródło konkretnych postaw ludzkich, wzorców osobowych.
- Przedstawia ponadczasowe wzory postępowania.
- Ustanawia kodeks moralny.
- Określa i postanawia odróżnić to co dobre, od tego co złe, kształtując w ten sposób wnętrze człowieka.
- Daje odpowiedzi na nurtujące człowieka pytania egzystencjalne, określa sens ludzkiego istnienia i mówi o tym co nas czeka po śmierci.

KULTUROWEJ:

- Biblia jest podstawą kultury europejskiej.
- Wprowadza konkretną wiedzę o świecie i sposobie, w jaki został stworzony. Odpowiada na pytania, które od zarania dziejów stawiała sobie ludzkość.
- Mówi o sposobie życia, zwyczajach, postawach, kulturze ludzi antyku, a nawet o tym co jest dobre a co złe (kodeks normujący).

- Jest natchnieniem dla myślicieli, twórców literatury i sztuki wszystkich epok na całym świecie
- Jest tekstem ważnym pod względem literackim, niezwykle bogatym w przeróżne formy wypowiedzi, zawiera wiele anegdot, fabuł, motywów do których wciąż odwołują się twórcy.
- Cechuje ją uniwersalizm.
- W języku funkcjonują związki frazeologiczne zaczerpnięte z Biblii – jest źródłem stylizacji językowej.
- Istnieje możliwość wielu interpretacji tego tekstu.

Cechy stylu biblijnego:

- Częste wykorzystywanie apostrofy i trybu rozkazującego;
- Przystawny szyk przydawki (np. domu mego, Panie mój);
- Liczne powtórzenia charakterystycznych fraz typu: *Zaprawdę powiadam Wam*;
- Alegoryzm (np. przypowieść o siewcy);
- Podniosły, uroczysty ton (np. *Z całego serca wołam, wysłuchaj mnie, Panie*)
- Zwięzłe i dosadne słownictwo, łączące wzniosłość z potocznością (np. *Jak ryk lwa zagniewanie króla, jego życzliwość to rosa na trawie*)

Koniec notatki

Biblia w kulturze:

Według renesansowej legendy Platon i Mojżesz spotkali się w Egipcie. Miało to uzasadniać dążenie do wielkiej syntezy kultury greckiej, rzymskiej i hebrajskiej, która była marzeniem w XV i XVI w. W rzeczywistości wielki filozof i żydowski prawodawca należeli nie tylko do dwóch różnych światów, ale też do dwóch odległych epok historycznych, gdyż Platon żył na przełomie V i IV w. p.n.e., zaś Mojżesz wyprowadził Żydów z domu niewoli około 800 lat wcześniej.

Biblia odegrała szczególną rolę w rozwoju piśmiennictwa staropolskiego. Średniowieczna Europa stanowiła bowiem wspólnotę kulturową, w której Biblia była niepodważalnym autorytetem, jako zbiór pism sakralnych. Dla wyznawców judaizmu i licznych wyznań chrześcijańskich taką funkcję pełni nadal, jest pojmowana jako dzieło teandryczne (*theos* – bóg, *aner, andros* – człowiek). Biblia jest jednym z ważniejszych źródeł kultury europejskiej w sferach religijno-moralnej i twórczości. Natchnieniem wielu myślicieli, artystów i pisarzy, inspiracją literatury, rzeźby, malarstwa i muzyki. Dla literatury stanowi niewyczerpane źródło wzorów osobowych i postaw, fabuł, anegdot, wątków, motywów, symboliki, frazeologii i stylistyki. Biblia funkcjonuje w kulturze, gdyż stanowiła (lub ciągle stanowi) księgę świętą, o czym mówi utrwalona w tradycji nazwa Pismo Święte.

Biblia jest źródłem:

- Myśli moralno-religijnej i filozoficznej rozwijanej lub podejmowanej polemicznie
- Wzorów osobowych
- Wątków i motywów fabularnych
- Symboliki, metaforyki, frazeologii, rytmiki
- Stylizacji gatunkowych.

II. Materiał ćwiczeniowy z podręcznika:

Ćwiczenie maturalne str 121-123

Bardzo proszę pisemnie w zeszytach wykonać polecenia 2, 3 i 4 ze strony 122.

III. Coś do obejrzenia:

Dekalog I, reż. K. Kieślowski dostępny za darmo na: <https://zaq2.pl/video/pdqp>

Pasja, reż. M. Gibson- dostępny za darmo na platformie cda

Przemyślcie proszę, w jaki sposób twórcy tych filmów nawiązali do Biblii, wynotujcie motywy i symbole biblijne występujące w tych produkcjach.